

An abstract illustration featuring a person with long, flowing white hair on the left side. To the right, there is a black silhouette of a person in a dynamic, possibly dancing or falling pose. The background is a mix of purple and red tones with some textured areas. The overall style is graphic and modern.

* KOSMOS

Detransition, baby

Torrey Peters

Torrey Peters

DETRANSITION,
BABY

SUOMENTANUT NATASHA VILOKKINEN

*KOSMOS



This translation published by arrangement with One World,
an imprint of Random House, a division of Penguin Random House LLC.

Englanninkielinen alkuteos
Detransition, Baby

Copyright © 2021 by Torrey Peters
All rights reserved.

Kannen fontti: Minipax: Raphaël Ronot, VTF

© Natasha Vilokkinen ja Kosmos 2023
ISBN 978-952-352-138-4

***KOSMOS**

Painettu EU:ssa

*Omistettu eronneille cisnaisille, joiden myös on ollut pakko
aloittaa elämänsä alusta panostamatta menneisyyden
illuusioihin ja katkeroitumatta tulevaisuudesta.*

ENSIMMÄINEN LUKU

Kuukausi hedelmöityksen jälkeen

Reesen näkökulmasta kysymys kuului: Sattuivatko naimisissa olevat miehet vain tuntemaan häneen vastustamatonta vetoa? Vai oliko hänelle transnaisena tarjolla pelkästään ne miehet, jotka olivat jo napanneet itselleen cisvaimon ja saattoivat nyt ”tutkia seksuaalisuuttaan” hänen kanssaan? Helppo vastaus oli tuomita kaikki miehet sioiksi, ja sitä vaihtoehtoa Reesen tyttökaverit kannattivat. Mutta niin vain Reese taas kerran hiippailee yhden komean, viehättävän, perkeleellisen pettäjän kanssa. Katsokaa nyt häntä mustassa pitsimekossaan, istumassa pysäköidyssä bemarissa odottamassa, kun mies käy ostamassa kioskilta kondomeita. Hetken päästä hän vie miehen asunnolleen, välttelee katsomasta tuimasti mulkoilevaa kämppistään Iristä ja antautuu pantavaksi sillä kliseisellä kukkapäiväpeitolla, jonka edellinen ukkomies osti Reeselle, jotta huone olisi tuntunut vähän tyttömäisemmältä ja tuhemmalta, kun hän livahdi sinne vaimoltaan.

Reese oli jo diagnosoinut ongelmansa. Hän ei osannut olla yksin. Hän pakeni omaa seuraansa, yksinoloa. Ystävät olivat paitsi tehneet tiettäväksi, kuinka oksettavia kaikki pettämiehet olivat, myös todenneet, että kahden rankan eron jälkeen Reese tarvitsi aikaa, jotta oppisi olemaan oma itsensä, itseksensä. Mutta ei Reese osannut olla yksin ilman että meni kohtuuttomuuksiin. Jos hän oli viikon omin nokkineen, hän

alkoi eristäytyä muista, hellii yksinäisyyden tuhkakasaa, joka vain kasvoi ja kasvoi, kunnes hän haaveksi myyvänsä kaiken omaisuutensa ja lipuvansa veneellä autiolle merelle. Sätkäyt-tääkseen itsensä taas elävien kirjoihin hän avasi Grindrin, tai Tinderin, minkä milloinkin – ja antoi itselleen kymmenen-tuhannen voltin iskun jahtaamalla dramaattisinta sydämen-tykytystä minkä vain löysi. Naimisissa olevat miehet olivat paras keino paeta yksinäisyyttä, sillä hekään eivät osanneet olla yksin. Naimisissa olevat miehet olivat taitavia olemaan yhdessä, pitämään kiinni, tuli mitä tuli, kunnes kuolema meidät erottaa. Sen varjolla, että rajasi suhteen ”säädoksi”, Reese su-kelsi hirmuisen syvälle ja hirmuisella voimalla. Määritellään jutun pelkäksi pikasuhteeksi hän antoi itselleen luvan toteut-taa kaikki fetissit, joista mies oli koskaan uneksinut, paljastaa miehen salaisimmat kipukohdat, alentaa itsensä mitä herkul-lisimmin, turmeltuneimmin ja kestäättömmimmin tavoin – minkä jälkeen hän syöksyi inhon, surun ja kaunan alhoon, kun se osoittautuikin pelkäksi ohimeneväksi jutuksi, sillä eikö hän muka ollut ollut kyllin rohkea ja kyllin haavoittuvainen sukeltaakseen hirmuisen syvälle, hirmuisella voimalla?

Reese piti itseään viehättävänä, pyöreäkasvoisena ja muo-dokkaana, mutta ei teeskennellyt olevansa mikään liikenteen-pysäyttäjä; eikä hän kovin usein myöskään huomannut ih-misten tungeksivan ihastelemaan hänen älynlahjojaan. Mutta oikeanlaisen miehen kanssa hänestä kuoriutui draamallinen nero. Hän osasi tislata draamaa ja sytyttää sen kuin kerosiinin silloin, kun yksinäisyys hyyti luita.

Tämänkertainen mies muistutti aiempia. Komea, naimi-sissa oleva alfa, joka pomotti häntä makuuhuoneessa. Paitsi että tämä oli aiempiakin parempi, koska oli hiv-positiivinen asianajaja ja entinen cowboy. Hän tykkäsi transtyöistä ja oli saanut tartunnan pettäessään vaimoaan transnaisen kanssa, minkä lisäksi vaimo oli pysynyt hänen luonaan, minkä lisäksi hän teki sitä nyt taas Reesen kanssa. *Jihuu!*

”Olitko bottomina vai mitä?” Reese oli kysynyt ensimmäisillä treffeillä.

”En helvetissä. Lääkärien mukaan mahdollisuus saada tartunta suihinotosta oli yksi kymmenestä tuhannesta. Sitä laskekselle, että joka minuutti on meneillään vähintään kymmenentuhatta suihinottoa, mutta se yksi kymmenestä tuhannesta satuin olemaan minä. Sitä paitsi tyttö otti suihin ahkerasti.”

”Okei.” Reese tiesi, ettei selitys pohjautunut tosiasioihin, mutta myötäili varmistaakseen, ettei tyyppi yrittäisi bottomiksi hänelle. Tunnin kuluessa mies oli Reesen huoneessa tunnistamassa, keneltä oli saanut hivin ja missä. Kahden tunnin päästä Reese sai hänet puhumaan vaimon pettymyksestä, siitä miten tämä ei suostunut yrittämään raskautta naimalla, vaikka hiv oli taantunut havaitsemattomalle tasolle. Mies kuvaili, kuinka syvästi vaimo inhosi hedelmöityshoitoja, kuinka niiden kliinisyys muistutti kaiken aikaa siitä, mitä mies oli tehnyt pakottaakseen hänet kylmälle hoitopöydälle lämpöisen aviovuoteen sijaan.

”Saat meikäläisen puhumaan huomattavasti avomielisemmin kuin mihin olen tottunut”, hänen cowboysa totesi yllättyneen kuuloisena samaan aikaan kun puristeli Reesen tissejä. ”Taitaa olla se pillun taika.”

”Pilluni voit saada, mutta kunnon nainen vie vaihdossa sielusi”, tilanteesta nauttiva Reese vastasi matkien miehen maalaismaisen venyttelevää puhetyyliä.

”Ja se on taivahan tosi”, cowboy vastasi venytellen. Hän tarttui Reeseä niskasta isolla kourallaan ja veti kasvot liki. Reese huokaisi ja valahti veltoksi.

Hän tuijotti miestä silmiin katse lasittuneena.

”Sovitaanko kuule näin”, mies sanoi. ”Ensin minä valloitan tuon pillun...” Hän vaikenä, ja käsi edelleen Reesen niskassa hän painoi kasvot hitaasti, lujasti tyynyyn. ”Katsotaan sitten sitä sielun puolta.”

Nyt cowboy istahtaa takaisin autoon pieni ruskea pussi täynnä liukuvoidetta ja kondomeita, ja odotus leimahtaa Reesen vatsassa. ”Tarvitaanko näitä tosiaan tänä yönä?” mies kysyy pussi koholla. ”Tiedät, että haluan pistää sinut paksuksi.”

Tämän takia Reese sieti miestä edelleen: mies ymmärsi. Hänen kanssaan Reese oli löytänyt seksin, joka oli oikeasti vaarallista. Reese oletti cisnaisten kokevan vaaranväristyksiä joka kerta seksiä harrastaessaan. Riski, jännitys, raskaaksi tulemisen mahdollisuus – yksi ainoa pano saattoi sekoittaa (tai ehkä siunata?) koko elämän. Cisnaisille seksi oli peli, jota pelattiin jyrkänteen reunalla, Reese kuvitteli. Ennen cowboytiaan hän ei ollut kuitenkaan päässyt kokemaan tuon nimenomaisen vaaran tuomia väristyksiä. Vasta nyt, miehen hiv-positiivisuuden myötä, hän oli löytänyt vastineen cisnaisen elämänmullistukselle. Cowboy saattaisi naida häntä ja merkitä loppuelämäksi. Voisi tehdä hänestä lopun nussimalla. Miehen kyrpä saattaisi tuhota hänet.

Cowboy väitti viruskuormansa olevan havaitsematon, mutta ei Reese mitään papereita vaatinut nähdäkseen. Siinä-hän menisi kaikki suloisuus ja vaara. Mieskin tykkäsi leikkiä reunalla, halusi panna hänet paksuksi, hedelmöittää viruksen siemenellä. Tehdä hänestä äidin, jonka keho ruokkisi uutta elämää, osana häntä mutta kuitenkin erillään, niin kuin äideillä kautta aikojen.

”Sovittiin, että kortsua käytetään aina. Sanoit, ettet halua sitä omalletunnollesi”, Reese sanoi.

”Juu, mutta se oli ennen kuin aloit syödä e-pillereitä.”

Reese nimitti PrEP-estolääkitystään ensimmäisen kerran ”e-pilleriksi” kiinalaisessa ravintolassa Sunset Parkissa, missä mies oletti, ettei kukaan vaimon ystävistä voisi mitenkään törmätä heihin. Se pälkähti Reesen päähän vitsinä, mutta cowboy katsoi häntä ja sanoi: ”Vittu menin kovaksi.” Mies viittoilaskua, ilmoitti, ettei Reese pääsisikään sinä iltana elokuviin ja ajoi hänet suoraan kotiin painaakseen hänet vatsalleen

kukkapäiväpeitolle. Aamulla Reese lähetti ehkä elämänsä seksikkäimmän mutta näennäisesti seksittömimmän sekstarin – lyhyen videon, jossa hän ahtoi muutaman ison sinisen Truvada-pillerin sellaiseen tyyppillisen pastellinväriseen ehkäisytablettikoteloon, johon oli merkitty päivät. Siitä lähtien hänen ”e-pillerinsä” olivat kuuluneet heidän seksielämäänsä.

Stigman, tabun ja erotisoinnin lisäksi oli toinenkin syy, miksi juuri tällainen virusjahti tehoi Reeseen: hän tosiaan halusi äidiksi. Hän halusi sitä kipeämmin kuin mitään muuta. Koko aikuiselämänsä hän oli elänyt queerien parissa, omaksunut heidän radikaalit ihmissuhteensa ja polyamoriansa ja sukupuoliroolinsa, mutta jostain syystä hän edelleen piti naiseuden huippuna niitä mukavia valkoisia wisconsinilais-äitejä, joita hänen lapsuutensa oli täynnä. Hän ei koskaan kadottanut salaista paloaan kasvaa yhdeksi heistä. Hän kykeni kuvittelemaan itsensä vailla yksinäisyyttä ja takertumista vain äitinä, koska uskoi, ettei olisi silloin ikinä oikeasti yksin. Sillä ei ollut merkitystä, että hänen ja hänen transsystäviensä todelliset kokemukset vanhempien ehdottomasta rakkaudesta osoittautuivat aina mitä suurimmissa määrin ehdollisiksi.

Yhtä tärkeää kenties oli, että äitiyden myötä hänelle vihdoinkin suotaisiin se naiseus, jota hän oletti lapsuutensa jumalattarien pitäneen luonnollisena osanaan. Kerran hän oli jo ollut sillä tiellä. Hän oli ollut lesbosuhteessa Amy-nimisen transnaisen kanssa – naisen, jolla oli hyvä työpaikka teknologia-alalla ja josta tuli niin keskiluokkainen, että kun hän puhui, sanat näki mielessään Martha Stewartin nimikkofontilla kirjoitettuna. Amyn kanssa Reese oli päässyt niin lähelle perhe-elämää kuin arveli transtytölle mahdolliseksi – luottamusta, ikävystymistä ja pysyvyyttä, vaikka ne tuntuivatkin enää vain haalistuneelta unelta, jonka muistaa heti heräämisen jälkeen. Heillä oli jopa asunto Prospect Parkin laidalla – sellainen valoisa, ilmava tila, joka huokui kylliksi hyvää makua ja vakaata kunniallisuutta,

jotta ajatus kodin esittelemisestä adoptiotoimistoille oli ollut yksi pienimmistä äitiyden esteistä.

Mutta nyt, kolme vuotta myöhemmin, kun Reesen matkamittari raksahti kolmenkymppin puoleenväliin, hän alkoi pohdita Sinkkuelämää-ongelmaksi nimittämäänsä probleemaa.

Sinkkuelämää-ongelma ei ollut pelkästään Reesen ongelma, vaan kaikkien naisten. Mutta toisin kuin miljoonat cisnaiset ennen Reeseä, yksikään transnaisten sukupolvi ei ollut sitä vielä ratkaissut. Ongelma voitiin kuvata seuraavanlaisesti: Kun nainen huomaa vähitellen ikääntyvänsä, hän alkaa tuntea yhä pakottavampaa tarvetta tehdä elämästään jollain lailla merkityksellistä. Tarvetta pelastaa itsensä, tai tulla pelastetuksi, kun kauneus ja nuoruus tuottavat aina vain vähemmän iloa. Reese kuitenkin väitti, että merkitystä etsiessään naiset toteavat – huolimatta kaikesta mitä feminismi on saanut aikaan – että heillä on itsensä pelastamiseksi edelleen vain neljä vaihtoehtoa, ne joita Sinkkuelämää-sarjan neljän nais-hahmon tarinakaaret edustavat. Löydä kumppani ja ryhdy Charlotteksi. Luo ura ja ryhdy Samanthaksi. Hanki lapsi ja ryhdy Mirandaksi. Tai neljäs vaihtoehto, ilmaise itseäsi taiteen tai kirjoittamisen kautta ja ryhdy Carrieeksi. Reese uskoi jokaisen naissukupolven keksivän saman kaavan aina uudestaan, vähän sekoitellen ja taivutellen, mutta pakenematta sitä kuitenkaan koskaan täysin.

Jokaiselle transnaisten sukupolvelle ennen Reeseä Sinkkuelämää-ongelma oli kuitenkin jäänyt kaipauksen asteelle. Vain hyvin harvat, kaikkein syvintä stealth-elämää viettävät ja menestyneimmät transnaiset saivat edes tilaisuuden kohdata kyseisen ongelman. Muilta kaikki neljä vaihtoehtoa oli evätty alun alkaenkin. Ei työpaikkoja, ei rakastajia, ei lapsia, ja vaikka transnainen saattoikin toimia muusana, ketään ei kiinnostanut hänen omissa nimissään tekemä taide. Niinpä transnaiset omaksuivat eräänlaisen tulevaisuudettoman elämäntavan. Ja vaikka ironia, ilo ja ennenaikaiset haudat tietyille ihmisille

olivatkin olennainen osa queerkulttuuria, tulevaisuudettomuuteen suin päin syöksyminen näytti huomattavasti hohdokkaammalta, kun jälkeen jäänyt kaunis ruumis oli villi ja harkittu valinta eikä tilastollinen todennäköisyys.

Amy'n kanssa asuessaan Reese pääsi itsekin yrittämään Sinkkuelämää-ongelman ratkaisemista. Transnaisena hän koki radikaaliksi luksukseksi sen, että saattoi harkita, kuinka porvarilliseksi ryhtyisi. Tuntui voitolta, ettei valintaa tehtykään hänen puolestaan. Sitten Amy detransitioitui ja kaikki romahti.

Nyt tulevaisuudettomuus oli jälleen hiipinyt näköpiiriin. Nyt Reese haki autuutensa toisten naisten aarteista ja teki viruksista vauvoja.

”No hyvä on”, hän sanoo, kun he ovat ajaneet kymmenisen minuuttia.

”Hyvä on mitä?”

”Hyvä on. Katsotaan, saatko minut raskaaksi.”

”Oikeastiko?”

”Joo.” Cowboy aikoo vastata, mutta Reese keskeyttää. ”Mutta jos me tehdään tämä, saat luvan kohdella minua vastedes paremmin. Kohtelet minua niin kuin lapsesi äitiä.”

Mies ojentaa kätensä nipistääkseen häntä kyljestä. ”Vai lapseni äiti? Älä nyt viitsi. Et sinä semmoista halua. Jos pistän pullan uuniin, haluat kulkea maha pystyssä ja leikkiä jotain teiniä kaupungin kurjilta kulmilta. Haluat kaikkien tietävän, miten helppo nakki olet.”

Reese väistää nipistystä. ”Olen tosissani. Kohtelee minua paremmin.”

Mies rypistää otsaansa mutta pitää katseen tiessä. ”Okei. Kohtelen kyllä. Syödään nyt jotain”, hän sanoo jarruttaessaan valoihin.

”Oletko tosissasi?” He olivat tulossa Reesen naapurustoon, Greenpointiin, ja cowboy suostui harvoin syömään sillä seudulla. Hän tuns sieltä liian paljon ihmisiä. Kerran Reese pakotti hänet vegaaniseen buffettiin kotitalonsa naapurin, ja

mies hädin tuskin katsoi häntä silmiin koko aikana. Katse poukkoili ovelle aina kun joku tuli ravintolaan. Sen jälkeen Reese antoi ajaa itsensä etelään, tai joskus Queensiin. Ei ikinä Manhattanille, ei ikinä Williamsburgiin, missä vaimon sosiaaliset ympyrät olivat.

Mutta nyt Reese sanoo, että mies voi naida häntä ilman kondomia, ja kaikki säännöt lentävät taivaan tuuliin. Reese tuntee hetken tyydytystä. Hänen kehonsa on ylivoimainen valttikortti.

”Joo”, mies sanoo, ”sinä voisit vaikka kipaista hakemassa ruuat jostain.”

Niinpä tietysti. Noutoruokaa. Sillä välin kun mies odottaa autossa. Reese nyökkää. ”Mikä ettei. Mitä sinun tekisi mieli?”

Reese ei tilaa thairavintolassa itselleen mitään. Cowboy rakastaa curryruokia, jotka asettuvat Scovillen asteikolla hädin tuskin syötävälle tasolle. Reese ei rakasta. Hän laittaa itselleen jotain kotona sitten kun mies on lähtenyt. Hän selaa juuri Instagramia kun hänen puhelimensa soi, vieras numero ja suuntanumerokin toisen osavaltion. Hänen cowboynsa käyttää Google Voicea, jotta Reesen viestit eivät näkyisi kotona iPadissa, jota vaimo joskus lainaa, ja Google reitittää puhelut usein outojen numeroiden kautta.

Hän painaa vihreää vastausnappia ja nostaa puhelimen korvalle. ”Otin sinulle vihreän naudanlihacurryn, mahdollisimman tulisenä”, hän sanoo tervehdykseksi.

”No sepä oli kivasti tehty, mutta ehkä muistat, että olen aina ollut mausteiden suhteen aika nössö.” Miehen ääni. Lämmin ja sulava, mutta vailla häivääkään hänen cowboynsa venyttelevästä puhetavasta, jonka tämä oli onnistunut jotenkin säilyttämään, vaikka oli asunut New Yorkissa vuosikausia.

Reese ottaa puhelimen pois korvalta, tarkistaa numeron. ”Kuka soittaa?”

Miehen äänensävy muuttuu, ei aivan anteeksipyytäväksi, mutta vetoavaksi. ”Reese, hei. Anteeksi, Ames tässä.”

Reese näkee cowboynsa istuvan autossa puhelimen hehkun valaistessa lasit, joita tämä käyttää vain lukiessaan. Hän kääntyy pois päin, aivan kuin mies saattaisi kuulla hänet auton ikkunan, ravintolan turvalasin, keittiön kolinan ja siellä täällä istuvien asiakkaiden puheensorinan läpi.

”Mitä asiaa sinulla on, Ames? Luulin, ettei olla enää puheväleissä.”

”Tiedän.”

Reese odottaa, nipistää huuliaan yhteen. Hän kuulee kuinka Ames hengittää. Hän haluaa pakottaa tämän puhumaan ensin.

”En minä kiusatakseni soittanut”, Ames jatkaa. ”Kaipaisin oikeastaan apuasi.”

”Minunko apua? Ei kai minulla enää ole mitään, mitä voit viedä.”

Ames on hetken hiljaa. ”Voisin viedä?” Hämmennys kuulostaa aidolta. Juuri tämä oli Amesin ongelma. Ettei hän nähnyt, mitä Reese oli hänen takiaan menettänyt. ”Ehkä minä ansaitsen tuon. Mutta vannon, etten soittanut siksi. Kyse on melkein päinvastaisesta.”

”Olen treffeillä. Odotan ruokatilausta.” Reese tietää, että treffien mainitseminen on ilkeilyä. Mutta ei hän voi itselleen mitään. Ames on saanut hänen pasmansa sekaisin, ja hän haluaa sotkea Amesin pasmat yhtä lailla ja samalla todistaa, että on jatkanut elämässä eteenpäin.

”Voin soittaa joskus paremmalla ajalla.”

”Eikä. Voit selittää siihen asti, kunnes ruoka tulee.”

”Onko siellä joku tyyppi katselemassa, kun jutellaan?”

”Olen hakemassa noutoruokaa. Hän odottaa autossa.” Reesen rinnassa hyrisee tyytyväisyys. Olipa Ames odottanut tämän keskustelun sujuvan miten hyvänsä, Reese oli selvästi kin kaapannut sen Amesin käsistä.

”Okei”, Ames sanoo. ”Toivoin, että olisin voinut selittää juurta jaksain, mutta tehdään niin kuin haluat. No, sinähän halusit aina yhteistä lasta, eikö niin? Se oli meidän suunnitelma.”

Jos Ames soitti Reeselle tästä asiasta, jotakin täytyi olla vialla. Ei hänellä ollut tapana satuttaa ihmisiä hovin vuoksi, ja hänen täytyi tietää, että tuollainen kysymys, niin suoraan esitettyinä, satuttaisi Reeseä. Reese tuntee olonsa typeräksi kun kertoi olevansa treffeillä.

”Haluatko sinä edelleen sitä? Siis lasta?” Amesin ääni kohoaa kysymyksen lopussa, niin kuin hän vähän pelkäisi omaa julkeuttaan sanottuaan sen ääneen.

”Totta helvetissä minä edelleen haluan lapsen”, Reese ki-
vauttaa.

”Hyvä kuulla.” Ames kuulostaa helpottuneelta.

Reese tuntee Amesin niin hyvin, että voi miltei nähdä, kuinka tämän ruumis rentoutuu. ”Nimittäin kun tässä on nyt tapahtunut yksi juttu. Sinä olet vieläkin ainoa ihminen, johon luotan kun tästä asiasta pitäisi puhua. Voisitko mitenkään olla niin kiltti, että tapaisit minut, ihan vain yhteisten vuosien nimissä? Minun on pakko saada jutella.”

”Joudut kuule kertomaan vähän enemmän.”

Ames puhalttaa ulos. ”No hyvä on. Yksi nainen tuli ras-
kaaksi. Hän saa minun lapseni.”

Reese ei ole uskoa korviaan. Hän ei voi uskoa, että Ames soittaisi kertoakseen saaneensa sen, mitä Reese niin epätoivoi-
sesti halusi. Hän sulkee silmänsä ja laskee viiteen.

Tarjoilija laskee tiskille ruskean paperipussin ja näyttää, että se on hänen tilauksensa. Mutta Reese ei huomaa. Hänen cowboysa, miehen viiden tähden vihreä curry, e-pilleri jonka mies syöttää hänelle myöhemmin – ne kaikki ovat unohtu-
neet. Amy oli jossain, jollain keinolla, onnistunut mahdotto-
massa: hän oli saamassa lapsen.

Katrina istuu pyörillä varustetussa tuolissa Amesin työpöydän edessä. Tilanne tuntuu nurinkuriselta. Koska Katrina on hänen pomonsa, Ames menee melkein aina hänen toimitoonsa ja istuu hänen työpöytänsä edessä. Katrinnan työhuone on tuplasti isompi kuin Amesin, mikä kuvastaa heidän suhteellista sijaintiaan firman hierarkiassa, ja huoneessa on kaksi täysikokoista ikkunaa, joista näkyy pari naapurirakennusta ja niiden välistä kaistale East Riveriä. Amesin työhuoneessa on yksi ikkuna, joka antaa pienelle pysäköintialueelle. Kerran hän näki iltahämärissä ruskean olennon, joka pinkaisi jalkakäytävän poikki – siitä lähtien hän on väittänyt sitä kaupunkikojootiksi. Jännitys hankitaan sieltä mistä saadaan.

Katrina penkoo salkkuaan ja pudottaa Amesin työpöydälle pahvikansion. Katrinnan tulo Amesin toimistoon hermostuttaa häntä, niin kuin teiniä, joka on saanut vanhemmat huoneeseensa.

”No niin”, Katrina sanoo. ”Totta se on. Näin on oikeasti käynyt.” Ames tarttuu kansioon. Hän istuu ryhdikkäänä ja hymyilee Katrinalle rennosti. Kansio avautuu ja paljastaa verkkopalvelusta otettuja potilastulosteita.

Katrina katselee häntä tarkasti sanoessaan: ”Gynekologi otti verikokeen ja teki sisätutkimuksen. Hän vahvisti kotitestin tuloksen. Ilman ultraa ei pysty sanomaan, kuinka pitkällä raskaus on, joten varasin ajan ensi viikon torstaille. Tiedän, ettet välttämättä ole vielä varma mitä ajattelet asiasta, mutta ehkä siitä olisi apua, jos tulet mukaan? Jos raskaus on pidemmällä kuin neljä viikkoa, pystymme näkemään vauvan – tai no alkiohan se kai vielä on.”

Ames tiedostaa Katrinnan tarkkailevan hänen reaktiotaan. Hän ei ollut kyennyt reagoimaan sen jälkeen kun raskaustesti näytti positiivista. Hän tuntee itsensä edelleen yhtä turraksi, mutta nyt hän ei enää voi viivytellä sanomalla, että haluaa odottaa virallista vahvistusta ennen kuin antaa tunteille valan. ”Ihmeellistä”, hän sanoo ja yrittää hymyä, jonka pelkää

näyttävän pikemminkin irvistykseltä. ”Kai se sitten on totta! Etenkin kun meillä on” – hän etsii hetken oikeaa sanamuotoa ennen kuin keksii – ”kokonainen nippu asiakirjatodisteita.”

Katrina ristii jalkansa. Hänellä on rennot kiilakorkokengät. Ames panee aina merkille Katrinan vaatteet, puolittain ihailusta ja puolittain, koska hänellä on edelleen tapana seurata, mitä naisten muodissa on meneillään. ”Reaktiotasi on ollut hankala tulkita”, Katrina sanoo varovasti. ”Kaipa minä luulin, että jos näkisit asian paperilla, pystyisin sanomaan miten sinä oikeasti tunnet.” Hän vaikenee nielaistakseen. ”Mutta en minä edelleenkään pysty.” Ames näkee, kuinka koville Katrinalla ottaa puhua näin itsevarmasti.

Ames nousee, kiertää työpöydän ja jää nojaamaan pöytään ihan Katrinan eteen, niin että heidän jalkansa koskettavat.

Hän kääntää tulosteet oikein päin, listan testituloksia, mutta ei saa niistä tolkkua. Aivot tiltaavat, kun hän vertaa testien vastaansanomaton dataa – hänestä on tulossa isä – siihen dataan, joka on tallennettu hänen sydämeensä: ei hänen kuulu olla isä.

Siitä on kolme vuotta, kun Ames lakkasi käyttämästä estrogeenia. Hän pisti viimeisen annoksensa Reesen 32-vuotissyntymäpäivänä. Reese, hänen ex-tyttöystävänsä, asuu edelleen New Yorkissa. He eivät ole puhuneet kahteen vuoteen, joskin Ames lähetti edellisvuonna syntymäpäiväkortin. Vastausta ei kuulunut. Koko suhteen ajan Reese oli puhunut varmaan sävyyn siitä, että ennen kuin hän täyttäisi 35, hänellä olisi lapsi. Amesin käsityksen mukaan niin ei ole käynyt.

Vasta nyt, kolme vuotta heidän eronsa jälkeen, Ames pystyy puhumaan Reesestä rennosti, kutsumaan häntä ”eksäksi” ja viemään keskustelua eteenpäin jäämättä vatvomaan. Koska totta puhuen hän edelleen kaipaa Reeseä niin paljon, että Reesestä puhuminen, hänen ajattelemisensa, on vieläkin vähän vaarallista – aivan kuten alkoholisti ei voi ajatella liikaa

sitä, miten kamalasti tekisi mieli ihan vain yhtä lasillista. Kun Ames keskittyy ajattelemaan Reeseä, hän tuntee itsensä hylätyksi ja hänestä tulee vihainen ja juro. Ja mikä pahinta, hän tuntee häpeää. Hänen on nimittäin hankala selittää, mitä hän Reeseä tarkalleen ottaen yhä haluaa. Jonkin aikaa hän uskoi kaipaavansa romantiikkaa, mutta halu on kadottanut kaiken seksuaalisen särmän. Nyt hän kaipaa Reeseä kuin perheenjäsentä, niin kuin hän kaipasi synnyinperhettään ja tunsu itsensä petetyksi, kun perhe lakkasi pitämästä yhteyttä transition alkuvuosina. Hylätyksi tulemisen tunne riipaisi syvemmältä, niin kuin teini-iässä, eri tavalla kuin romanttisessa rakkaudessa torjutuksi tullutta aikuista. Reese ei ollut ollut pelkästään rakastettu, vaan hän oli ollut Amesille eräänlainen äiti. Hän oli opettanut Amesia olemaan nainen... tai Ames oli oppinut olemaan nainen hänen kanssaan. Reese oli kohdannut hänet kehityksen varhaisessa plastisessa vaiheessa, toisessa puberteetissa, ja oli muovannut hänet mieleisekseen. Nyt Reese oli poissa, mutta hänen kädenjälkensä säilyi, niin ettei Ames voinut unohtaa häntä ikinä.

Ames ei ollut tajunnut, kuinka paljon hän oli persoonallisuudestaan velkaa Reeselle ennen kuin tämä alkoi irrottautua hänestä, ennen kuin Reesettä oleminen kävi niin tuskalliseksi, että Ames alkoi jälleen kerran kaivata maskuliinisuuden haarniskaa ja palasi, melko sattumanvaraisesti, takaisin mieheksi sonnustautuakseen siihen kunnolla.

Nyt hän oli siis elänyt kolme vuotta kehossa, joka oli taas kerran riippuvainen testosteronista. Mutta ilman ruiskeita tai pillereitäkin Ames oli uskonut syöneensä antiandrogeeneja niin pitkään, että hänen kiveksensä olivat surkastuneet ja hän oli pysyvästi steriili. Niin hän kertoi Katrinalle kun he menivät ensimmäistä kertaa sänkyyn, firman jokavuotisen pääsiäisolutjähdin iltana. Hän kertoi, että oli steriili – ei sitä, että oli ollut transsukupuolinen nainen, jonka pallit olivat surkastuneet.

Ames selaa Katrinan kansion papereita. Lääkärin tulosteiden alla on lisää tulosteita, jotka näyttävät olevan Redditin foorumeilta. ”Mitä nämä ovat?”

Katrinan käsi laskeutuu vatsalle. Se on litteä, vauvamahasta ei vielä ole tietoaakaan, mutta hän omaksuu jo raskaana olevan naisen asennon. ”Tiedän että sanoit olevasi nykyään steriili. Tutkin vähän asiaa, ja vasektomiat ovat suurin piirtein 99-prosenttisen varmoja, mutta löysin muutamia keskusteluryhmiä, missä miehet kertoivat silti saaneensa naisen raskaaksi –”

Ames kohottaa kätensä. ”Hetkonen. En ole kertaakaan sanonut, että minulle olisi tehty vasektomia.”

Hänen työhuonettaan erottaa käytävästä pelkkä lasiseinä, kuten kaikkia huoneita tässä rivissä. Hän on rivin päässä, ja huoneen vieressä on syvennys, johon on ahdettu kopiokone, vesiautomaatti, kahvinkeitin sekä pieni keittokomero, josta löytyy – henkilöstöosaston äskettäisen kampanjan seurauksena – ainoastaan terveellisiä luomuvälipaloja. Kollegoiden käytäväliikenne pysyy tasaisena pitkin päivää. Hän ei pidä työhuonettaan ihanteellisimpana paikkana tulla kaapista entisenä transsukupuolisena.

”Etkö? Mutta kondomia ei ole käytetty moneen kuukauteen, ja minä luulin kaiken aikaa – mitä sinä sitten tarkoitat? Niin kuin alhaista siittiötiheyttä vai mitä?”

”Testosteronitasoni oli erittäin matala jonkin aikaa.” Ames pinnistää pitääkseen äänensä rentona, vastustaa halua madallata sitä hermostuneesti. ”Sinä aikana kivekseni surkastuivat, ja lääkärini mukaan sperma ei olisi enää ikinä hedelmöityskykyistä.”

Ensimmäistä estrogeenireseptiä hakiessaan hän meni lempään, vanhemmanpuoleisen endokrinologin pakeille. Tämä oli alkanut ottaa vastaan transpotilaita, koska nämä olivat hänen sanojensa mukaan ”aina niin iloisia kun tulivat hoitoon”, ei niinkään mistään erityisestä kiinnostuksesta sukupuolta kohtaan. Valtaosa hänen muista potilaistaan sairasti

hormonihäiriöitä, jotka panivat tunteet ailahtelemaan. Hoksattuaan transihmisten kiitollisuuden tämä endokrinologi täytti vastaanottoaikansa niin monella transsukupuolisella kuin mahdollista.

Ames ei ollut käynyt transhoidoissa eikä hänellä ollut mitään niistä papereista, joita hormonien portinvartijat yleensä vaativat, joten hän oli viikkokausia ennen vastaanottoaikaa pelännyt lääkärin julistavan, ettei hän ollut ”oikeasti trans”, ja kieltäytyvän antamasta hormoneita. Kun Ames kuuli lääkärin arvostavan arvostamista, hän osoitti ylitsevuotavaa kiitollisuutta ja tosiaankin poistui vastaanotolta pistettävän estrogeenireseptin kanssa. Seuraavalla tapaamiskerralla lääkäri tunnusti: ”Ehkäpä minä viime kerralla hiukan hätiköin reseptin kanssa. Olisi pitänyt puhua enemmän hedelmättömyydestä.” Hän kertoi Amesille, että hormonihoito johtaisi pysyvään hedelmättömyyteen ensimmäisen puolen vuoden aikana, ja suositteli spermapankin palveluita.

Seuraavana päivänä Ames keräsi rohkeutensa ja soitti spermapankkiin. Hän ei halunnut ajatella isyyttä, lopullista sulkaa miehuuden hatussa, mutta pakottautui kaikesta huolimatta soittamaan. Vastaanottoapulainen linjan toisessa päässä ilmoitti sperman säilytykselle vuosimaksun, joka muistutti Amesin kaapelikanavamaksua, minkä hän arveli olevan kohtuullinen korvaus hänen geenilinjansa elinkelpoisuuden säilyttämisestä. Vastaanottoapulainen pani puhelun pitoon varatakseen ajan, ja Vivaldin soidessa Ames pohti, pitäisikö hänen peruuttaa HBO:n tilaus voidakseen maksaa spermapankille. Hän ei täysin kyennyt sisäistämään isyyden ja sukupolvien jatkumisen valtaisaan painoa, mutta sen hän sisäisti vallan mainiosti, ettei todellakaan halunnut peruuttaa HBO:ta.

Sen enempää ajattelematta hän katkaisi puhelun. Siihen mennessä kun nännejä alkoi sinä keväänä särkeä, hän oletti että oli jo muutenkin myöhäistä huolehtia spermasta. Mitä enemmän nännit aristivat, sitä vähemmän häntä ahdisti

isyyden aiheuttama pelko. Nyt kun Katrina istui hänen työhuoneessaan, hän joutui ensimmäistä kertaa hyvin pitkään aikaa ajattelemaan mahdollisuutta, että oli siittänyt lapsen. Pian, hyvin pian, häntä pyydetäisiin tekemään jonkinlainen päätös, mikä puolestaan johtaisi muihin päätöksiin, kokonaisuin päätösten sukupolviin, jotka tämä yksi päätös synnyttäisi.

”Sinun kiveksetkö surkastuivat?” Katrina kysyy hämmentyneenä. ”Ihan normaaleilta ne minusta tuntuivat!”

”Niin kyllä”, Ames myöntää. ”Tai siis eiväthän ne mitenkään valtavat ole.”

”Eivät valtavat”, Katrina vahvistaa ja lisää sitten rohkaisevasti, ”mutta ihan hyvät!”

Graafisen osaston Karen pysähtyy työhuoneen lasiseinän takana avaamaan myslipatukan kääreen. Ames tulee äkisti tietoiseksi siitä, että he jutustelevat hänen kiveksistään kesken työpäivän.

Työkaverit olivat kertoneet Katrinaa koskevat juorut melkein saman tien, kun Ames oli aloittanut firmassa: rankka avioero. Katrina oli jättänyt miehensä muutama kuukausi ennen Amesin työpaikkahaastattelua. Katrina itki työhuoneessaan, työkaverit kertoivat, ja antoi sitten sihteerilleen käskyn olla yhdistämättä aviomiehen puheluita. Mies oli pettänyt häntä, sanoi joku. Ei, ei, Katrina oli saanut keskenmenon. Väärin, kolmas sanoi, heillä oli ollut rahahuolia. Spekulaatio sai sekä paisuteltuja että pakotettuja sävyjä – ihminen harvoin huomaa, kuinka omituista on työskennellä jonkun alaisena, koska se on niin tavallista, ja kuitenkin asetelma synnyttää henkilökultin jopa kaikkein arkisimman päällikön ympärille. Kaskyläisenä ihminen joutuu jotenkin epistemologisesti selittämään, kuinka on päässyt käymään niin, että kallisarvoinen itsemääräämisoikeus on alistettu pomon päätäntävallalle. Perusymmärrys kapitalismin mielivaltaisista mekanismeista ei tyydytä – sydän halajaa inhimillistä selitystä. Tai niin Ames ainakin itselleen sanoi alkuajan ihastusta perustellessaan.



**YLISTETTY BESTSELLER SUKUPUOLESTA, SEKSISTÄ
JA VANHEMMAKSI TULEMISESTA**

Ajatuksia herättävä esikoisteos kertoo naiseuden tunteikkaista, sotkuisista ja haavoittuvaisista puolista, jotka ovat latteuksien ja hyvien aikeiden tuolla puolen. Torrey Peters kartoittaa nerokkaasti ja pelottomasti kaikista vaikeimpia sukupuoliin ja ihmissuhteisiin liittyviä tabuja tässä ainutlaatuisen hausassa, nokkelassa ja syvästi koskettavassa romaanissa. Detransition, baby on tituleerattu välittömästi julkaisunsa jälkeen transkirjallisuuden merkkiteokseksi, ja sitä ovat rakastaneet niin lukijat kuin kriitikotkin. Teos palkittiin PEN/Hemingway Awardilla vuonna 2021.



KL 84.2
ISBN 978-952-352-138-4